

Vsebinske mreže NVO opozarjajo: zakonske obveznosti za njihovo financiranje obstajajo, v praksi pa se izvajajo neenotno in nepopolno

Ljubljana, 18. maj 2026 – Konzorcij vsebinskih mrež nevladnih organizacij Slovenije opozarja, da se zakonske in strateške zaveze glede financiranja vsebinskih mrež NVO v Sloveniji še vedno izvajajo neenotno, občasno in nesistematično. Posledice so manj stabilen civilni dialog, šibkejše vključevanje strokovne javnosti v pripravo javnih politik ter slabši pogoji za kakovostne, skladne in izvršljive odločitve države.

Na to jasno kažejo rezultati analize vprašalnika *Izzivi in težave pri delovanju vsebinskih mrež*, ki je bila izvedena med članicami Konzorcija vsebinskih mrež NVO Slovenije v okviru projekta *Krepitev vsebinskih mrež nevladnih organizacij za kakovostne javne politike*. Analiza ugotavlja, da pomanjkanje stabilnih finančnih virov ostaja eden ključnih izzivov za vse mreže, pri mrežah z dolgotrajno odsotnostjo financiranja pa so negativne posledice še izrazitejše: slabša organiziranost, manjša učinkovitost vsebinskih aktivnosti, šibkejši vpliv na odločevalce in zgolj občasno medsektorsko sodelovanje. Analiza je javno dostopna na spletni strani konzorcija www.nevladni.info in zlasti poudarja, da finančna negotovost neposredno omejuje dolgoročno načrtovanje, profesionalizacijo, razvoj mrež in njihov vpliv v javnopolitičnih procesih.

Financiranje vsebinskih mrež ni stvar dobre volje, temveč zakonska in strateška obveznost

Zakon o nevladnih organizacijah (ZNOrg) vsebinske mreže opredeljuje kot del podpornega okolja nevladnega sektorja. V skladu z 23. členom zakona morajo ministrstva na svojih področjih sodelovati pri pripravi, izvajanju in vrednotenju politik, predpisov in ukrepov, ki vplivajo na razvoj nevladnih organizacij, ter financirati projekte in programe vsebinskih mrež kot subjektov podpornega okolja. V 24. členu zakon vsebinsko mrežo opredeljuje kot NVO, ki na nacionalni, regionalni ali nadobčinski ravni združuje organizacije z istega vsebinskega področja ter izvaja informiranje, svetovanje, izobraževanje, raziskovanje, zagovorništvo, mreženje, promocijo in podporo za NVO z istega področja.

Financiranje vsebinskih mrež je vključeno tudi v Strategijo razvoja nevladnih organizacij do leta 2030, ki predvideva nadaljnje financiranje subjektov podpornega okolja in krepitev učinkovitosti, transparentnosti in stabilnosti nevladnega sektorja. Kljub temu praksa kaže, da se zakonske in strateške zaveze izvajajo neenotno, odvisno od posameznega resorja, politične volje, razpoložljivih proračunskih postavk in razumevanja vloge vsebinskih mrež.

Pregled izvajanja financiranja po resorjih dodatno potrjuje, da je sistem razdrobljen. Nekateri resorji so v zadnjih letih vzpostavili razmeroma ustrezne razpise ali programske mehanizme. Na področju okolja in prostora so bili razpisi za vsebinske mreže izvedeni prek Eko sklada, pri čemer je bil razpis NVO19 izveden brez prekinitve, medtem ko je imel naslednji razpis po zaključku prejšnjega enoletno vrzel. Ministrstvo za zdravje s triletnimi programi varovanja in krepitev zdravja omogoča konzorcijsko povezovanje NVO ter vključuje tudi zagovorniške

aktivnosti, čeprav razpis ni izrecno namenjen vsebinskim mrežam. Ministrstvo za kulturo je v zadnjih letih objavilo razpise za krepitev podpornega okolja v kulturi, Ministrstvo za javno upravo pa je financiralo razvoj podpornega okolja za NVO.

Po drugi strani pa nekatera področja ostajajo brez ustrezne podpore. Na področju digitalne preobrazbe Služba Vlade RS za digitalno preobrazbo in kasneje Ministrstvo za digitalno preobrazbo od leta 2021 nista izvedla nobenega javnega razpisa niti drugih ukrepov financiranja vsebinskih mrež NVO, kar je ministrstvo potrdilo marca 2025 v odgovoru na poziv konzorcija. Ministrstvo za digitalno preobrazbo je sicer že večkrat napovedalo izvedbo razpisa in vključilo pravne podlage v Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti (ZSDV) ter umestilo ukrep v Akcijski načrt strategije Digitalna Slovenija 2030. Izvedbo javnega razpisa v začetku leta 2025 je v svoji predstavitvi na Odboru za notranje zadeve napovedala tudi ministrica za digitalno preobrazbo mag. Ksenija Klampfer. V odgovoru na ponoven dopis konzorcija januarja 2026 je ministrstvo podalo informacijo, da so zagotovljena sredstva na evidenčnem projektu Ministrstva za kohezijo in regionalni razvoj za dvoletno obdobje 2026-2028, vendar pa se ukrep za podporo vsebinskim mrežam na področju digitalne preobrazbe še vedno ni izvedel.

»Podatki kažejo, da problem ni v odsotnosti zakonskih podlag, temveč v neenotnem in neučinkovitem izvajanju teh podlag v praksi. Nekatera ministrstva vsebinske mreže že prepoznavajo kot strokovne partnerje, druga pa zakonskih in strateških zavez še ne uresničujejo sistematično. Takšna neenakost slabi celoten sistem civilnega dialoga,« poudarjajo v Konzorciju vsebinskih mrež NVO Slovenije.

Zakaj so vsebinske mreže upravičene do javnega financiranja?

Vsebinske mreže niso zgolj interesna združenja ali projektni izvajalci. Predstavljajo strokovno, povezovalno in zagovorniško infrastrukturo civilne družbe na posameznih javnopolitičnih področjih. Njihova vloga je povezovanje organizacij, zbiranje izkušenj s terena, priprava strokovnih predlogov, vključevanje uporabnikov in skupnosti, opozarjanje na pomanjkljivosti javnih politik ter sodelovanje pri njihovem izvajanju in vrednotenju. Strategija razvoja vsebinskih mrež 2026–2032, ki jo pripravlja Konzorcij vsebinskih mrež NVO poudarja, da vsebinske mreže zagotavljajo strokovno znanje, terenske podatke, strokovno utemeljene predloge za zakonodajo in strategije ter spremljanje učinkov javnih politik.

To ni abstraktna vloga. V zadnjih letih so vsebinske mreže in njihove članice prispevale k več konkretnim javnopolitičnim procesom.

Na področju **javnega zdravja** je koordinirano sodelovanje nevladnih organizacij, javnih strokovnih ustanov in Ministrstva za zdravje prispevalo k številnim sprejetim dopolnilom (novelam) Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov (ZOUTPI) v obdobju 2006–2024. V letu 2024 je zakon med drugim uvedel prepoved arom v elektronskih cigaretah in ogrevanih tobačnih izdelkih, razen tobačne arome. Uspeh je temeljil na vključevanju NVO v koordinacijske skupine, pisnih pripombah v javni razpravi, strokovni argumentaciji, medijski komunikaciji in mednarodni podpori.

Na področju **alkoholne politike** so mreže s področja javnega zdravja, preventive, mladih in prometne varnosti skupaj nastopile proti predlogu sprememb Zakona o omejevanju porabe alkohola (ZOPA), ki bi omogočal prodajo alkohola v šolskih objektih izven pouka. Primer kaže, da lahko usklajen nastop več vsebinskih področij hitro in strokovno opozori na škodljive posledice zakonodajnih sprememb.

Na presečišču **otrokovih pravic, zdravja in digitalne preobrazbe** so mreže NVO skupaj opozorile na škodljive posledice prekomerne uporabe zaslonov pri otrocih. Organizirale so javno razpravo, podale pobudo za sistemsko ureditev omejitve uporabe telefonov v šolah, sodelovale s pobudniki peticije Odklopi.net ter pripravile pripombe na spremembe Zakona o osnovni šoli. S tem so prispevale k širši javni razpravi in sistemski obravnavi uporabe pametnih telefonov v šolskem prostoru.

Na področju **uporabe umetne inteligence** so vsebinske mreže NVO pripravile skupne dopolnitve Nacionalnega programa za umetno inteligenco 2030, ki v končni verziji, ki je bila sprejeta s strani Vlade RS, vključuje neformalna izobraževanja in ozaveščanje prebivalstva, krepitev razumevanja, kritičnega razmišljanja in zaupanja, vključitev obveznih vsebin v formalno izobraževanje, krepitev uporabe na področju javnega zdravja ter medijsko pismenost v povezavi z umetno inteligenco.

Ti primeri dokazujejo, da javno financiranje vsebinskih mrež ni strošek, temveč naložba v boljše javne politike. Ko imajo mreže osnovne kadrovske in finančne pogoje za delo, lahko pravočasno vključujejo strokovne argumente, povezujejo različne sektorje, opozarjajo na izvedbene ovire, vključujejo javnost in prispevajo k večji skladnosti politik. Kompleksnih družbenih izzivov, kot so digitalizacija zdravja, podnebne spremembe ali duševno zdravje otrok, ni mogoče učinkovito obravnavati znotraj posameznih resorjev, zato je povezovalna vloga vsebinskih mrež strateško pomembna.

Brez stabilnih mrež ni stabilnega civilnega dialoga

Vsebinske mreže lahko kakovostno sodelujejo v pripravi javnih politik le, če imajo za to zagotovljene osnovne pogoje: strokovni kader, čas za usklajevanje članic, analitične zmogljivosti, komunikacijsko podporo, dostop do podatkov ter možnost dolgoročnega načrtovanja. Trenutno pa številne mreže delujejo projektno, z občasnimi viri ali brez namenskega financiranja.

Projekt *Krepitev vsebinskih mrež nevladnih organizacij za kakovostne javne politike*, ki ga sofinancira Ministrstvo za javno upravo, je pomemben korak k profesionalizaciji, boljšemu strateškemu načrtovanju, razvoju standardov, krepitvi sodelovanja z evropskimi mrežami in izvedbi čezsektorskih zagovorniških aktivnosti. Projekt vodi Inštitut za raziskave in razvoj »Utrip« v partnerstvu s Slovensko zvezo za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo (SZOTK), Zavodom Inštitut za elektronsko participacijo (INePA) in Evropskim inovacijskim centrom Univerzum Minerva Maribor.

Toda projektno financiranje ne more nadomestiti systemske ureditve. Predlog strategije razvoja vsebinskih mrež 2026–2032 zato kot eno ključnih razvojnih smeri izpostavlja stabilno institucionalno financiranje, enotno infrastrukturo civilnega dialoga, profesionalizacijo vsebinskih mrež in večjo mednarodno vključenost.

Konzorcij vsebinskih mrež NVO Slovenije zato poziva Vlado RS in pristojna ministrstva, naj dosledno uresničijo zakonske in strateške obveznosti ter zagotovijo stabilen, predvidljiv in medresorsko usklajen model financiranja vsebinskih mrež. To vključuje redne večletne javne razpise po posameznih področjih, podporo zagovorniškimi in analitičnim funkcijam, financiranje osnovnega delovanja mrež, razvoj standardov kakovosti, sistematično vključevanje mrež v pripravo javnih politik ter pregledno spremljanje sodelovanja med državo in civilno družbo.

»Če želimo kakovostne javne politike, vključujočo demokracijo in boljše odločitve, potrebujemo močne, strokovne in neodvisne vsebinske mreže. Te pa ne morejo dolgoročno delovati zgolj na podlagi kratkoročnih projektov, prostovoljnega dela in entuziazma posameznikov. Stabilno financiranje vsebinskih mrež je naložba v boljše upravljanje države, večjo izvršljivost politik in večji družbeni učinek nevladnega sektorja,« poudarjajo v konzorciju.

Več informacij o projektu, analizah in delu Konzorcija vsebinskih mrež NVO Slovenije je na voljo na spletni strani www.nevladni.info. Na strani so objavljene tudi relevantne analize in prispevki, med drugim *Analiza izzivov in težav pri delovanju vsebinskih mrež NVO*, *Analiza vpliva dolgotrajne odsotnosti financiranja na delovanje vsebinskih mrež NVO* ter prispevek *Vloga vsebinskih mrež NVO pri trajnostnem upravljanju države Slovenije*.

Za več informacij o projektu in konzorciju vsebinskih mrež NVO obiščite www.nevladni.info ali pa se obrnite na nas na gp@nevladni.info ali info@institut-utrip.si ali 031/880-520 (Matej Košir).

»Aktivnosti sofinancira Ministrstvo za javno upravo v okviru javnega razpisa za razvoj in profesionalizacijo NVO in prostovoljstva 2024«.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO